

Workshop

Sturen en verantwoorden op outcome en resultaat in het sociaal domein

Veel gemeenten hebben moeite met het sturen op maatschappelijke effecten (outcome) en weten niet of de gesubsidieerde activiteiten of ingekochte zorg(arrangements) bijdragen aan de gemeentelijke doelen en de gewenste effecten.

Sinds de invoering van de nieuwe Wmo en de Jeugdwet worden gemeenten bovendien verplicht om te sturen op resultaat en om outcome-indicatoren af te spreken met zorgaanbieders.¹

In deze workshop leert u hoe dat te doen, zowel voor een subsidierelatie als bij een (zorg)inkoop.

Inleiding

Het sturen op de outcome (maatschappelijk effect) van gemeentelijk beleid is nog geen gemeengoed in het lokaal sociaal domein. Ook worden nog zelden contractafspraken gemaakt met zorgaanbieders met duidelijk meetbare outcome-criteria. Daardoor is het niet of nauwelijks mogelijk om de effectiviteit van het (gedecentraliseerde) zorgaanbod te bepalen.

Datzelfde geldt voor welzijnsvoorzieningen die in het 'voorliggend veld' worden aangeboden. Ook daar ontbreekt het meestal aan concrete evaluatie- en verantwoordingscriteria. De wel gemeten klanttevredenheid zegt vaak weinig over de effectiviteit van de geleverde zorg.

In de praktijk zijn er nog maar weinig voorbeelden die goed doordacht en al helemaal ingevoerd zijn. Toch zijn die er wel, en worden ook al toegepast.

Ook is er een institutioneel en afbreukrisico probleem: de vrees dat outcome sturing leidt tot perverse effecten bij instellingen en een verkeerde 'afreken'-cultuur bij gemeenten.

Doel van de workshop

Deze workshop is bedoeld om de mogelijkheden van outcome sturing gezamenlijk te verkennen en duidelijk te krijgen hoe een gemeente dat aan kan pakken.

Hierbij wordt zowel ingegaan op de vragen rondom deze barrières voor het inrichten van een goed outcomegericht sturings- en verantwoordingssysteem, als op de instrumentele kant ervan: hoe doe je dat en wat valt er in de praktijk al van te zien?

¹ Zie art. 2.2, tweede lid, sub c Jeugdwet en art.2.1.2., lid 6 Wmo (over "meetbare resultaten" en te hanteren "outcomecriteria" ten aanzien van de zorgaanbieders.

De volgende stappen worden in de workshop doorlopen: op basis van een probleemanalyse (1) wordt een visie ontwikkeld, uitmondend in SMART-doelen (2), van waaruit SMART-resultaten worden afgeleid (3) die richtinggevend zijn voor de contracten en subsidieafspraken met de welzijns- en-zorgaanbieders.

Vanuit diverse praktijkvoorbeelden wordt toegelicht wat er aan mogelijkheden is om te sturen (door gemeenten) en te verantwoorden (door aanbieders van diensten) op een outcome-achtige wijze.

Gebruik wordt gemaakt van zowel modellen en voorbeelden die ontwikkeld zijn door landelijke organisaties (zoals Ned. Jeugdinstituut en Movisie), maar ook door gemeenten (voor de gesubsidieerde sector) en voorbeelden van resultaatgerichte inkoop (Wmo en Jeugdwet).

Resultaat

Na de workshop heeft u:

- inzicht gekregen in de barrières voor outcome sturing, en geleerd deze te tackelen;
- inzicht gekregen hoe te komen tot een probleem (en vraag-) analyse en hoe deze tot politieke keuzes kan leiden;
- geleerd hoe vanuit deze probleemanalyse een visie met SMART beleidsdoelen (outcome) te formuleren valt, hoe deze doelen gemeten kunnen worden, incl. een tijdgerelateerde streefambitie (SMART);
- geleerd hoe er een 'programma van eisen' uit de gemeentelijke doelen kan worden afgeleid in termen van (outcomegerichte) resultaten, en hoe deze gemeten kunnen worden (SMART);
- inzicht gekregen in welke setting er sprake is van een subsidie- en wanneer van een inkoop situatie, en welke beleidsmatige afwegingen daarbij gemaakt kunnen worden;
- geleerd hoe een dergelijke wijze van outcome sturing in te passen valt in zowel een subsidietraject als in een traject van zorginkoop of maatschappelijk aanbesteden;
- voorbeelden gekregen van toepassingen van outcome sturing in de gemeentelijke praktijk in het sociaal domein.
- hoe u de sociale monitor 'vult' met kengetallen op het gebied van effectiviteit en doelmatigheid.

Doelgroep

De workshop is bestemd voor gemeentelijke programmamanagers, beleidsmedewerkers en inkoopmedewerkers (binnen het sociaal domein).

Programma

Dag 1: Sturingscontext, probleemanalyse en doelformulering (stappen 1 en 2)

In dit eerste deel van de workshop wordt uitleg gegeven en gereflecteerd op de mogelijkheden en barrières bij outcome sturing. Vanuit deze inzichten worden de eerste twee fasen belicht: hoe te komen tot de probleemanalyse en de visie-ontwikkeling met de outcomegerichte doelen?

Aan de hand van hun gemeentelijke probleemstellingen en voorbeelden gaan de cursisten aan de gang om dit toe te passen op de eigen situatie.

Dag 2: Formulering van resultaten (stap 3) en toepassing bij inkoop- en subsidiepraktijk

Het tweede deel richt zich op het maken van meetbare resultaatafspraken, gericht op de effectiviteit van de geleverde zorg of welzijnsdienst. Op welk aggregatieniveau maak je een dergelijk programma van eisen? Hoe worden de resultaten gemeenten en door wie? Hoe voorkom je onnodige administratieve lasten daarbij? Ook hier werken de cursisten voorbeelden uit de eigen praktijk uit.

Ook wordt uitvoerig stilgestaan bij de afwegingen tussen subsidie en inkoop: wanneer is (juridisch) het één of ander van toepassing, en welke afwegingen maak je daarbij?

Workshopleider

Drs. Frits van Vugt MPA

- adviseur van en onderzoeker bij vele gemeenten (sociaal domein) vanuit zijn bureau Public Consultancy
- vanuit diverse lokale rekenkamers onderzoek gedaan naar zowel de transitie als de transformatie van de jeugdzorg en de Wmo
- trainer op het gebied van o.a. outcome sturing, subsidiebeleid, onderhandelen en creativiteitstechnieken
- voormalig manager en strateeg bij gemeenten op het gebied van welzijn, zorg, onderwijs en beleidscontrol

Documentatiemateriaal

Op de workshop ontvangt u de **handouts** van de presentatie.

Het achtergrondmateriaal ontvangt u **digitaal**.